

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної роботи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:

Перший проректор

Набока О.Г. Набока О.Г.

« 30 » серпня 2021 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ВОЛОНТЕРСТВА»

підготовки здобувачів першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти

спеціальності 232 Соціальне забезпечення

за освітньо-професійною програмою «Соціальне забезпечення»

мова навчання українська

Слов'янськ – 2021 р.

Розробник:

Коношенко Н.А., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти ДВНЗ «ДДПУ»

Рецензенти:

Панасенко Е.А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології ДВНЗ «ДДПУ»

Трубник І. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи ДВНЗ «ДДПУ»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

С.М. Курінна

Погоджено групою забезпечення спеціальності 232 Соціальне забезпечення

Керівник групи забезпечення

С.В. Коношенко

Затверджено та рекомендовано до впровадження

вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

30 серпня 2021 р.

протокол №1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	3-й	3-й
	Семестр	
	5 - й	5 - й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 3 самостійної роботи студента – 2	18 год.	4 год.
	Практичні	
	30 год.	10 год.
	Самостійна робота	
	72 год.	106 год.
	Вид контролю: залік	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи волонтерства» є допомога студентам у вивченні теоретичних та практичних основ волонтерської діяльності, з урахуванням сучасної соціально-економічної ситуації; досвіду вітчизняної та світової волонтерської практики; допомога у вивченні теоретичних та практичних аспектів діяльності державних та недержавних організацій з проблем раціонального використання волонтерів.

2. Матриця результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни

«Основи волонтерства»

Результати навчання	Методи навчання	Методи контролю
<p>Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи реалізації волонтерської діяльності</p> <p>Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення засобами волонтерства.</p> <p>Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до волонтерської діяльності.</p> <p>Організовувати соціальну роботу з волонтерами.</p> <p>Здійснювати профілактичну та реабілітаційну роботу у межах волонтерських акцій.</p>	<p>Метод проблемного викладення матеріалу, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, самостійна робота, кейс-метод, метод проєктів, створення ситуацій зацікавленості, проведення та аналіз і самоаналіз заходів, самостійна робота.</p>	<p>Усний фронтальний контроль, письмовий індивідуальний контроль, метод самоконтролю, перевірка самостійної роботи, тестування.</p>

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		л	п	-	-	с.р.		л	п	-	-	с.р.
1	2	3	4	-	-	5	6	7	8	-	-	9
Тема 1. Волонтерство в інституційному просторі	15	2	4	-	-	9	14	1	-	-	-	13
Тема 2. Історико-феноменологічний аналіз волонтерства	15	2	4	-	-	9	16	1	2	-	-	13
Тема 3. Шляхи залучення добровільних помічників до соціально-педагогічної діяльності	15	2	4	-	-	9	14	1	-	-	-	13
Тема 4. Ризики волонтерської діяльності, шляхи їх попередження та подолання	15	2	4	-	-	9	16	1	2	-	-	13
Тема 5. Класифікація волонтерів та їх роль у реалізації соціальних	15	2	4	-	-	9	13	-	-	-	-	13

проектів												
Тема 6. Напрями та форми роботи волонтерів	15	2	4	-	-	9	15	-	2	-	-	13
Тема 7. Менеджмент волонтерської діяльності	17	4	4	-	-	9	15	-	2	-	-	13
Тема 8. Розробка та створення волонтерської програми	13	2	2	-	-	9	17	-	2	-	-	15
Усього	120	18	30	-	-	72	90	4	10	-	-	106

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Сутність і зміст волонтерства як наукового феномену	2	1
2	Історія становлення та розвитку волонтерської діяльності	2	1
3	Шляхи залучення волонтерів до соціальної діяльності	2	1
4	Попередження та подолання ризиків волонтерської діяльності.	2	1
5	Класифікація волонтерів	2	-
6	Зміст, напрями та форми роботи волонтерів	2	-
7	Управління організацією волонтерської діяльності	4	-
8	Алгоритм розробки волонтерської програми	2	-
	Усього:	18	4

4.2. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		ГОДИН	
		Денна	Заочна
1	Волонтерство як науковий феномен	4	-
2	Гене́за волонтерства у вітчизняній та зарубіжній історії.	4	2
3	Шляхи і засоби залучення добровільних помічників до соціальної діяльності.	4	-
4	Ризики волонтерської діяльності та методи їх попередження.	4	2
5	Роль волонтерів у реалізації соціальних проєктів	4	-
6	Напрями, форми і методи роботи волонтерів	4	2
7	Організація менеджмента волонтерської діяльності	4	2
8	Специфіка розробки та створення волонтерської програми	2	2
	Усього:	30	10

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Волонтерство в інституційному просторі	9	13

2	Історико-феноменологічний аналіз волонтерства.	9	13
3	Шляхи залучення добровільних помічників до соціальної діяльності.	9	13
4	Ризики волонтерської діяльності, шляхи їх попередження та подолання.	9	13
5	Класифікація волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проектів	9	13
6	Напрями та форми роботи волонтерів	9	13
7	Менеджмент волонтерської діяльності	9	13
8	Розробка та створення волонтерської програми	9	15
	Усього	72	106

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання студентів із вивчення навчальної дисципліни визначаються у балах, які виставляються згідно з критеріями оцінювання.

Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення навчальних занять (лекційні, практичні) та самостійної роботи. Для студентів заочної форми бали розподіляються пропорційно годинам у навчальному плані, відведеним на навчальні заняття та самостійну роботу.

Оцінювання результатів навчання студентів у процесі *лекційного заняття* виставляється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції (0,5 балів), складання її конспекту та активна участь у процесі лекції (0,5 балів).

Відповідь на *практичному занятті* оцінюється за наступними критеріями:

3 бали - здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує

набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

2 бали - здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

1 бал - здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється у 40 б. (денна форма навчання) та 80 б. (заочна форма навчання).

Результати поточного контролю рівня знань студентів очної та заочної форм навчання (кількість отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем у наприкінці кожного заняття до відома всіх студентів і виставляються в «Журналі обліку поточної успішності та відвідування занять» та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та накопичувальна 100-бальна

За накопичувальною 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнято	

Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному занятті або в період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу. На останньому аудиторному занятті викладач оголошує здобувачам вищої освіти відкрито (у присутності групи) накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних занять та за виконану самостійну роботу. Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу - без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти. Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1	-	-	8	2	5	1
Т 2	-	-	8	2	5	1
Т 3	-	-	8	2	5	1
Т 4	-	-	8	2	5	1

Т 5	-	-	8	2	5	1
Т 6	-	-	8	2	5	1
Т 7	-	-	8	2	5	1
Т 8	-	-	4	1	5	1
Разом	-	-	60	15	40	8

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1	-	-	-	-	10	2
Т 2	-	-	4	1	10	2
Т 3	-	-	-	-	10	2
Т 4	-	-	4	1	10	2
Т 5	-	-	-	-	10	2
Т 6	-	-	4	1	10	2
Т 7	-	-	4	1	10	2
Т 8	-	-	4	1	10	2
Разом	-	-	20	5	80	16

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для поточного та підсумкового контролю, залік, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах, інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Рекомендована література

Основна

1. Введення у соціальну роботу: Навч. посібник. / За ред. І. Притули. К.: Фенікс, 2019. – 288 с.
2. Волонтерство в соціальній роботі / Упоряд.: О.Главник, Н.Романова,Т.Дружченко. К.: Главник, 2017. 126 с.
3. Волонтерство як ресурс соціальної роботи у громаді: Зб. статей. К.: Християнський Дитячий Фонд, 2020. 96 с.
4. Волонтерство: poradnik dla organizatora wolonterskiego ruchu / Укладач: Лях Т.Л., авт. кол.: Н.В. Заверіко, Н.В. Зимовець та ін. К.: ВГЦ «Волонтер», 2019. 176 с.
5. Волонтерська служба недержавної організації соціальної сфери / Упорядник Кравченко Р.І. К: Благодійне товариство „Джерело”, 2018. 92 с.
6. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / Вайнола Р.Х., Капська А.Й., Комарова Н.М. та ін. К.: Академпрес, 2019. 112 с.
7. Заверіко Н.В. Основи управління діяльністю волонтерів: посібник для керівників волонтерських груп та програм. Запоріжжя, 2017. 125 с.
8. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Упорядники: С.Я. Харченко, Л.Ц. Ваховський, О.П. Песоцька, В.О. Кратінова, О.Л. Караман. Старобільськ: Альма-матер, 2018. 408 с.
9. Маккарлі С., Лінч Р. Управління діяльністю волонтерів. Як залучити громадськість до вирішення проблем суспільства / Маккарлі С., Лінч Р. К.: Ресурсний центр розвитку громадських організацій „Гурт”, 2018. 160 с.

10. Основи волонтерства: : Курс лекцій / Укладач Коношенко С.В. Слов'янськ : Видавництво Б.І. Маторіна, 2021. 47 с.

11. Підготовка волонтерів до роботи з дітьми обмежених функціональних можливостей: Методичні рекомендації до проведення тренінгових занять / С.В. Едель К: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2020. 82 с.

Допоміжна

1. Барабанова О.В. Організаційно-змістовна структура діяльності волонтерського загону «СОВА» у Луганській територіальній громаді // Волонтерство як ресурс соціальної роботи у громаді: Міжнародна наукова конференція для студентів та аспірантів «Обличчя соціальної держави». 22–23 березня 2018 р., м. Київ. К., 2018. С. 44–47.

2. Голованова Т.П., Гапон Ю.А. Волонтерство в соціальній роботі як феномен цивілізованого суспільства. Запоріжжя, 2018. 134 с.

3. Караман О.Л., Кратінова В.О. Впровадження технології соціальної роботи з молоддю сім'єю студентами-волонтерами // Вісник Луганського національного педагогічного інституту імені Тараса Шевченка. 2020. № 6 (145) березень. С. 151–161.

4. Кондрашова Н.О. Соціально-просвітницька робота зі збереження репродуктивного здоров'я підлітків в діяльності студентів-волонтерів // Пошук молодих науковців. Збірник наукових праць студентів. 2019. № 2. С. 56–61.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Закон України „Про соціальні послуги” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.

2. Закон України „Про соціальну роботу з дітьми та молоддю” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>.

3. Електронний каталог бібліотеки ДВНЗ «Донбаський державний

педагогічний університет» - Режим доступу : <http://ddpu.edu.ua:8081/ua>

4. Електронні ресурси Національної бібліотеки України імені В. Вернадського – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>.

5. Карітас України : звітні матеріали соціологічного дослідження „Діти групи ризику: особливості соціальної поведінки” в рамках проекту „Допомога дітям вулиці” [Електронний ресурс]. / Режим доступу: http://caritas-ua.org/index.php?option=com_content&task=view&id=220&Itemid=23

6. Конвенція ООН „Про права дитини” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021.

7. Національний репозитарій академічних текстів – Режим доступу : <http://nrat.ukrintei.ua/>.

9. Посилання на дистанційний курс

Сторінка курсу в Moodle :

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=423>